POWIATOWY URZĄD PRACY

w Oświęcimiu

MONITORING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OŚWIĘCIMSKIM W 2009 ROKU

Oświęcim, marzec 2010r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP (cel opracowania, metodologia) ……...3

II. POZIOM I STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE OŚWIĘCIMSKIM ……4

III. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)……6

IV. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)… …….8

V. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH……...……..13

V. WNIOSKI …….....18

I. WSTĘP

Prezentowany raport o charakterze diagnostycznym został napisany w oparciu o tabele wynikowe dostępne na stronie internetowej www.mz.praca.gov.pl zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Celem prowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest wskazywanie zawodów najbardziej poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie, co służyć będzie::

- jak najlepszemu dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określeniu zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych, co pozwoli na racjonalne i zgodne z realiami rynku pracy gospodarowanie środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- prawidłowej realizacji zadań stawianych jednostkom samorządowym, a określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.).

Opracowany raport pomoże wyznaczyć odpowiednie kierunki szkolenia osób bezrobotnych oraz podniesienia jakości działania poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy i specjalistów do spraw rozwoju zawodowego.

II. POZIOM I STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE OŚWIĘCIMSKIM.

W roku 2009 po zanotowano pogorszenie się sytuacji na rynku pracy. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009r. liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu wyniosła 5728 i w porównaniu do 31 grudnia 2008r. (4751) wzrosła o 977 osób (16,9 %). Główne przyczyny wzrostu bezrobocia to:

- kryzys ekonomiczny w kraju i za granicą
- zmniejszenie rozmiaru inwestycji lokalnych i regionalnych
- zmniejszenie liczby osób bezrobotnych wyjeżdżających za granicę przy jednoczesnym wzroście ilości osób powracających do kraju po pracy za granicą.

Spośród osób, które zarejestrowały się w 2009r. było:
2 471 osób rejestrujących się po raz pierwszy,
1 904 osoby dotychczas nie pracujące,
382 osoby zwolnione z przyczyn zakładu pracy,
2 854 osoby z prawem do zasiłku.

Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2009 r. zarejestrowano:
długotrwale bezrobotnych – 2 813 osób (24%),
bez wykształcenia średniego – 5 674 osoby (49%),
bez doświadczenia zawodowego – 3 093 osoby (27%),
bez kwalifikacji zawodowych – 2 642 osoby (23%),
do 25 roku życia – 4 043 osoby (35%),
powyżej 50 roku życia – 1 511 osób (13%).

Tabela Nr 1
Wybrane elementy struktury bezrobotnych w latach 2007 – 2009r.

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2007	Stan na dzień 30.06.2008r.	Stan na dzień 31.12.2008r.	Stan na dzień 30.06.2009r.	Stan na dzień 31.12.2009r.
Liczba bezrobotnych	5603	4803	4751	5387	5728
Stopa bezrobocia %	10,6	9,1	9,0	10,1	10,7
Kobiety	3816(68,1%)	3328(69,3%)	3111(65,5%)	3234(60%)	3264(57%)
Bezrobotni długotrwale	3324(59,3%)	2627(54,7%)	2040(42,9%)	1894(35,2%)	2057(35,9%)
Bezrobotni do 25 lat	1140(18,7%)	1067(22,2%)	1155(24,3%)	1430(26,5%)	1398(24,4%)
Bezrobotni powyżej 50lat	1038(18,5%)	945(19,7%)	874(18,4%)	891(16,5%)	1102(19,2%)

Źródło: opracowanie własne PUP w Oświęcimiu.

Z przedstawionych powyższej danych wynika, iż w ciągu ostatniego roku stopa bezrobocia wzrosła i wyniosła na koniec 2009r. - 10,7%. Podobnie jak w latach poprzednich większość wśród rejestrowanych stanowiły kobiety (57%). Należy jednak zwrócić uwagę, iż w porównaniu z 2008r. nastąpił ok. 3% spadek ilości kobiet w ogólnej liczbie osób rejestrujących się. Praktycznie nie uległa zmianie liczba osób długotrwale bezrobotnych, jednak w stosunku do roku ubiegłego o 7,4%

zmniejszył się udział procentowy osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych.
Z przedstawionych w tabeli nr 1 danych wynika, że z roku na rok wzrasta liczba bezrobotnych do 25 roku życia. Nadal jest to jedna z liczniejszych grup wśród osób bezrobotnych.

Tabela Nr 2
Struktura bezrobotnych do 25 roku życia ze względu na poziom wykształcenia.

Wykształcenie	Stan na 31.12.2009r.
Wyższe	147
Policealne i średnie zawodowe	318
Średnie ogólnokształcące	412
Zasadnicze zawodowe	298
Gimnazjalne i poniżej	223

Źródło: opracowanie własne PUP w Oświęcimiu.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcacym i zawodowym. Jednak głównym problemem w zatrudnieniu młodych osób bezrobotnych jest brak doświadczenia zawodowego oraz dodatkowych uprawnień zawodowych, często wymaganych przez pracodawcę w zgłaszanych ofertach pracy.

Tabela Nr 3
Struktura długotrwale bezrobotnych ze względu na poziom wykształcenia

Wykształcenie	Stan na 31.12.2009r.
Wyższe	165
Policealne i średnie zawodowe	422
Średnie ogólnokształcące	196
Zasadnicze zawodowe	688
Gimnazjalne i poniżej	586

Źródło: opracowanie własne PUP w Oświęcimiu.

Tabela nr 3 wskazuje, że największe problemy w znalezieniu zatrudnienia posiadają osoby bez wykształcenia lub z wykształceniem zawodowym, których jednak kwalifikacje uległy zdezaktualizowaniu z uwagi na długi okres bierności zawodowej.

Zmieniający się rynek pracy wymaga obecnie od pracowników ciągłego zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, a także uzupełniania wykształcenia. Ustawiczna edukacja, a także elastyczność w dostosowaniu się do wymagań rynku pracy może ustrzec pracowników przed biernością zawodową.

III. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW

Zamieszczona poniżej Tabela nr 4 zawiera informacje na temat bezrobocia w powiecie oświęcimskim w 2009 roku. Z przedstawionych danych wynika, iż nastąpił wzrost bezrobocia prawie we wszystkich kategoriach osób. Poniżej prezentowane są informacje dotyczące zarejestrowanych osób bezrobotnych w podziale na **najliczniej reprezentowane zawody** (układ tworzy sekwencję malejącą).

Tabela Nr 4
Bezrobotni według zawodów w Powiecie Oświęcimskim, stan na dzień 31.12.2009 r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni w zawodzie wg stanu na dzień 31.12.2008.	Bezrobotni w zawodzie wg stanu na dzień 31.12.2009	Wzrost/Spadek
1	000000	Bez zawodu	900	1079	+179
2	522107	Sprzedawca	361	402	+41
3	512201	Kucharz	121	131	+10
4	722204	Ślusarz	94	130	+36
5	341902	Asystent ekonomiczny[zawód szkolny: Technik ekonomista	128	121	-7
6	743304	Krawiec	107	99	-8
7	931301	Robotnik budowlany	46	86	+40
8	311502	Technik mechanik	73	84	+11
9	913207	Sprzątaczka	67	76	+9
10	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	72	72	0
11	712102	Murarz	34	70	+36
12	744304	Obuwnik przemysłowy	54	65	+11
13	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	30	58	+28

Źródło: www.mz.praca.gov.pl

Podobnie jak we wcześniejszych latach najliczniejszą grupę stanowiły osoby „bez zawodu" (179osób). Grupę tę tworzyły głównie kobiety z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, a także osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym lub te, które nie uzyskały tyłu zawodowego - technika.

Do najliczniejszych grup zawodowych wśród bezrobotnych należeli ponadto:

1. Sprzedawca – 402 osoby, grupę tę tworzyły głównie kobiety, często nie decydujące się na podjęcie pracy w systemie zmianowym. Główne cechy tej grupy zawodowej to: mała dyspozycyjność kobiet, brak doświadczenia zawodowego, a także brakiem kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy spowodowanym zbyt długą bierności zawodowej /np. obsługa kas fiskalnych/.
2. Kucharz - 131 osób. Podobnie jak w/w grupach i w tej dominowały kobiety oraz osoby długotrwale bezrobotne, posiadające doświadczenie zawodowe jedynie na pomocniczych stanowiskach w gastronomii.

3. Ślusarz – 130 osób. Tę grupę stanowili głównie mężczyźni, z czego prawie 40% to osoby długotrwale bezrobotne. Główną przyczyną bezrobocia wśród tych osób był brak poszukiwanych umiejętności i uprawnień zawodowych oraz dezaktualizacja kwalifikacji.
4. Asystent ekonomiczny (technik ekonomista) – 121 osób . Zaobserwowano niewielki spadek osób w tej grupie, w stosunku do poprzedniego okresu. Grupę tę tworzyły głównie kobiety, których kwalifikacje zawodowe często uległy dezaktualizacji.
5. Krawiec – 99 osób. Zaobserwowano niewielki spadek osób w tej grupie w stosunku do grudnia 2008r. Zawód podobnie jak powyższe zdominowany przez kobiety, w tym także duży odsetek (prawie 40 %) długotrwale bezrobotnych. Problemem tej grupy zawodowej jest brak doświadczenia w obsłudze maszyn przemysłowych i często wymieniany zły stan zdrowia uniemożliwiający pracę w systemie produkcji ciągłej.
6. Robotnik budowlany – 86 osób. Zaobserwowano wzrost osób bezrobotnych w tej grupie zawodowej. Zjawisko to ma najprawdopodobniej charakter sezonowy.
7. Technik mechanik - 84 osoby. Grupę tę tworzyły głównie osoby ze specjalizacjami: technik mechanik pojazdów samochodowych oraz technik mechanik budowy maszyn. Osoby te nie posiadały żadnego doświadczenia zawodowego - jedynie w ramach praktyk szkolnych.
8. Sprzątaczka – 76 osób. Należy zwrócić uwagę na fakt, że pracodawcy poszukują na to stanowisko osób ze stopniem niepełnosprawności, co z jednej strony zawęża grupę potencjalnych pracowników, a z drugiej strony stan zdrowia osób niepełnosprawnych uniemożliwia podjęcie pracy na tym stanowisku. Grupa sfeminizowana; cechująca się często długotrwałym bezrobociem.
9. Pracownik biurowy – 72 osoby pozostaje bez zmian. Zatrudnienie tych osób związane jest głównie z organizacją staży. Brak ofert pracy stałej.
10. Murarz – 70 osób. W tym zawodzie nastąpił 100% wzrost (+36). Jest to głównie spowodowane sezonowością zawodu oraz zastojem w branży budowlanej obserwowanym w 2009 roku.
11. Obuwnik przemysłowy – 65 osób. Osoby z tym zawodem to często osoby długotrwale bezrobotne, posiadające długoletnią przerwę w zatrudnieniu. Doświadczenie zawodowe tych osób sprowadzało się do znajomości określonych czynności na jednym ciągu produkcyjnym w jednym zakładzie pracy. Duża liczba osób z zawodem obuwnika wiąże się z lokalnym rynkiem pracy, gdzie w latach ubiegłych funkcjonowały duże zakłady obuwnicze wraz ze szkołami przyzakładowymi. Zakłady te uległy likwidacji.
12. Górnik eksploatacji podziemnej – 58 osób. Zanotowano znaczny wzrost osób zarejestrowanych w tym zawodzie. Wynika to również ze specyfiki rynku lokalnego. Na terenie naszego oraz sąsiadujących powiatów funkcjonuje wiele kopalń, które w latach ubiegłych dokonały dużych zwolnień grupowych. Stąd na rynku pojawiają się osoby z zawodem górnik lecz podejmujące pracę w innych zawodach.

Dokonując porównania statystyk z roku 2008 i 2009 r. zauważamy podobny rozkład struktury bezrobocia. Różnice polegają jedynie na większym lub mniejszym odpływie osób bezrobotnych w poszczególnych kategoriach zawodowych.

IV. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

W ciągu 2009 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu wpłynęło 2949 ofert pracy, z czego 1488 to stanowiska subsydiowane, a 1461 ofert z otwartego ryku pracy.

Porównując 2009 rok do analogicznego okresu w 2008 r., zauważamy duży spadek ofert zatrudnienia (o 1110 ofert). Zmniejszyła sie także liczba osób samodzielnie podejmujących zatrudnienie (o 70 osób).

Tabela nr 5 przedstawia dane dot. składanych do PUP w Oświęcimiu ofert pracy w latach od 2006 – 2009.

Tabela Nr 5
Porównanie ilościowe ofert pracy

	Łączna ilość ofert pracy	**Oferty subsydiowane**	**Oferty niesubsydiowane**	**Samodzielne podjęcia pracy**
I półrocze 2006	1218	942	276	2642
I półrocze 2007	1481	1152	329	2515
II półrocze 2007	2100	773	1327	2001
Rok 2007	3581	1925	1656	4516
I półrocze 2008	2174	811	1363	2020
Rok 2008	4059	1642	2417	3650
I półrocze 2009	1418	730	688	1842
Rok 2009	2949	1488	1461	3580

Źródło: opracowanie własne PUP w Oświęcimiu.

Dokonując porównania ilości składanych ofert pracy na przestrzeni kilku lat, można zauważyć, iż ich liczba systematycznie rosła do końca 2008 roku. Dotyczyło to ofert niesubsydiowanych; liczba tych drugich w badanym okresie zmalała. Zauważalna była również utrzymująca się duża liczba osób, które samodzielnie podjęły pracę. Znaczne zmiany zaobserwowano natomiast w 2009 roku. Prawie o 27 % spadła liczba ofert składanych do urzędu pracy. Zmniejszyła się także, prawie o połowę, liczba osób samodzielnie podejmujących zatrudnienie. Zjawisko to należy łączyć ze znacznym spadkiem ofert niesubsydiowanych.

Spadająca liczba oferowanych miejsc pracy spowodowana była zastojem gospodarczym w regionie, zauważalnym także na rynku lokalnym. Wiele osób z powiatu oświęcimskiego pracowało na terenie Śląska (miedzy innymi dzięki korzystnym połączeniom komunikacyjnym) . W ostatnim czasie zakłady pracy położone na terenie województwa śląskiego zaczęły masowo zwalniać pracowników, redukując niektóre linie produkcyjne. Kolejny powód to spadająca liczba inwestycji prowadzonych w tym regionie.

Optymizmem napawa jednak fakt powstających ostatnio nowych centrów handlowych oraz dużych sieciowych sklepów spożywczych w Oświęcimiu i okolicach, które stworzyły nowe miejsca pracy.

W tabeli nr 6 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące złożonych do PUP w Oświęcimiu ofert pracy w 2009 roku. Dane ułożono w sekwencji malejącej.

Tabela Nr 6
Oferty pracy będące w dyspozycji PUP w Oświęcimiu w 2009 roku.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2009 roku
1	914103	Robotnik gospodarczy	467
2	522107	Sprzedawca	306
3	419101	Pracownik biurowy[zawód szkolny: Technik prac biurowych]	255
4	913207	Sprzątaczka	107
5	343101	Pracownik administracyjny (technik administracji)	78
6	931301	Robotnik budowlany	77
7	913204	Pomoc kuchenna	75
8	832302	Kierowca Samochodu Ciężarowego	63
9	915206	Woźny	52
10	712102	Murarz	51
11	513102	Opiekunka dziecięca	46
12	512302	Kelner	46
13	515902	Pracownik ochrony mienia i osób (technik ochrony fizycznej osób i mienia)	44
14	235908	Wychowawca w placówkach oswiatowych, wychowawczych i opiekuńczych	43
15	413103	Magazynier	41
16	743304	Krawiec	38
17	711301	Kamieniarz	38
18	722204	Ślusarz	36
19	514102	Fryzjer (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	32
20	512201	Kucharz	27
21	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	24
22	514103	Kosmetyczka (zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych)	24
23	512301	Bufetowy (barman)	24
24	343201	Księgowy (samodzielny)	22
25	915202	Dozorca	22
26	742204	Stolarz	21
27	348202	Bibliotekarrz	20
28	743604	Szwaczka	19

29	832201	Kierowca autobusu	19
30	341501	Handlowiec (zawód szkolny: Technik handlowiec)	19

Dokonując analizy ofert złożonych do PUP w 2009r. można zauważyć, iż nadal poszukiwanymi zawodami były: sprzedawca, kierowca samochodu ciężarowego i osobowego, pomoc kuchenna, robotnik budowlany, murarz, kelner, kamieniarz, magazynier, pracownik ochrony mienia itd. Niektóre propozycje zatrudnienia tak licznie pojawiły się po raz pierwszy, dotyczy to między innymi takich zawodów jak kelner czy kamieniarz.

Część ofert zatrudnienia odpowiada potrzebom zatrudnieniowym na tzw. otwartym rynku pracy, a część wiąże się z zatrudnieniem subsydiowanym, które miało często charakter czasowy lub socjalny. Dlatego też na plan pierwszy wyłoniła się kolejny raz oferta na stanowisko robotnika gospodarczego. Poniżej dokonano opisu zgłoszonych do PUP w Oświęcimiu propozycji zatrudnienia w następujących zawodach:

1. Robotnik gospodarczy – 467 wakatów. Ta oferta, jak wcześniej wspomniano popularność swą zawdzięcza możliwością uzyskania dofinansowania z PUP. Uruchomienie prac o charakterze socjalnym zwanych "robotami publicznymi", dawała możliwość zarobkowania osobom w trudnej sytuacji ekonomicznej, a także z problemami adaptacyjnymi na rynku pracy. Osoby, które znajdowały się w sytuacji szczególnie trudnej na rynku pracy (tj. zgodnie z ustawą: osoby długotrwale bezrobotne, bez kwalifikacji zawodowych, młodzież etc.) podejmujący prace w charakterze pracownika gospodarczego, to często klienci ośrodków pomocy społecznej. Tworzenie tych stanowisk było także wynikiem działalności samorządu, który tworzył doraźne miejsca pracy. Zatrudnieni na stanowisku „robotnik gospodarczy" często wykonywali prace przy budowach dróg, sprzątaniu, porządkowaniu terenów zielonych, a także w placówkach oświatowo – wychowawczych w zawodach pomocniczych.
2. Sprzedawca – 306 ofert. Popularność tego stanowiska wiąże się dużą ilością tworzonych sklepów (gł. spożywczych), placówek handlowych. Pracodawcy kierując do Urzędu Pracy ofertę zatrudnienia na stanowisko sprzedawcy, oczekiwali od przyszłych pracowników doświadczenia zawodowego, umiejętności obsługi kas fiskalnych, a także ukończonego szkolenia w zakresie tzw. minimum sanitarnego i ważnej książeczki badań, wydawanej przez SANEPID. Kierunkowe wykształcenie raczej nie było wymagane. Nadal obserwowano dużą rotację osób wykonujących ten zawód.
3. Pracownik biurowy – 255 ofert. Stanowisko to tworzone było głównie w ramach staży. Nie były to oferty dające możliwość dłuższego zatrudnienia. Według szacunku pośredników pracy 2/3 ofert na to stanowisko stanowiły prace subsydiowane. Pracodawcy najczęściej wymagali kierunkowego wykształcenia.
4. Sprzątaczka – 107 ofert. Duża część oferowanych miejsc pracy na tym stanowisku, pochodziła z zakładów pracy chronionej, proponujących pracę osobom niepełnosprawnym. Niewielka liczba ofert dotyczyła zatrudnienia w ramach robót publicznych.
5. Pracownik administracyjny – 78 ofert. Popularność tego zawodu wynika z zapotrzebowania instytucji samorządowych. Stanowiska te przeważnie były refundowane. Od kandydatów oczekiwano kierunkowego wykształcenia.
6. Robotnik budowlany – 77 propozycji zatrudnienia. Oferty te zgłaszane były z firm budowlanych, które odczuwały niedobór wykwalifikowanych pracowników. Od kandydatów na stanowisko robotnika budowlanego oczekiwano kwalifikacji i uprawnień budowlanych, licznych dodatkowych umiejętności, także doświadczenia zawodowego i dobrego stanu zdrowia.
7. Pomoc kuchenna – 75 ofert. Stanowisko to tworzone było głównie w ramach subsydii przeważnie w placówkach szkolno – wychowawczych.

8. Kierowca samochodu ciężarowego – 63 oferty. Od zawodowych kierowców wymaga się posiadania uprawnień do przewozu rzeczy oraz dodatkowych uprawnień, np. do przewozu materiałów niebezpiecznych.
9. Woźny – 52 oferty, były to wyłącznie oferty subsydiowane.
10. Murarz – 51 ofert. Wymagania - doświadczenie na samodzielnym stanowisku pracy, znajomość nowych technologii budowlanych oraz dobry stan zdrowia.
11. Opiekunka dziecięca- 46 ofert, realizowanych głównie w ramach staży.
12. Kelner - 46 ofert - subsydiowanych i pochodzących z wolnego rynku pracy. Pracodawcy decydowali się na zatrudnienie głównie osób młodych.
13. Pracownik ochrony mienia i osób – 44 oferty. Wymagania podstawowe to ukończenie kursu + licencja I lub II stopnia, często były to oferty kierowane do osób niepełnosprawnych.
14. Wychowawca w placówkach oświatowych – 43 propozycje zatrudnienia realizowanych w ramach staży.
15. Magazynier – 41 ofert. Podstawowe wymagania to uprawnienia do obsługi wózków jezdniowych, prawo jazdy kat B + tzw. kurs "Minimum sanitarnego"
16. Krawiec – 38 ofert. Od kandydatów do pracy wymagano doświadczenia, umiejętności szycia na maszynach przemysłowych oraz stosunkowo krótkiego okresu bierności zawodowej.
17. Kamieniarz – 38 ofert – wyłącznie z otwartego rynku pracy. Pracodawcy, z uwagi na brak zarejestrowanych w PUP osób z wymaganymi kwalifikacjami, byli skłonni przyuczyć do zawodu.
18. Ślusarz – 36 ofert wymagane dodatkowe uprawnienia (np. obsługa obrabiarek sterowanych numerycznie lub uprawnienia spawalnicze).
19. Fryzjer – 32 oferty, wymagane doświadczenie oraz praktyka w zawodzie.
20. Kucharz - 27 propozycji zatrudnienia. Większość stanowiły oferty niesubsydiowane. Od kandydatów wymagano doświadczenia na samodzielnym stanowisku pracy.
21. Mechanik pojazdów samochodowych – 24 oferty, w tym zawodzie wymagana jest znajomość najnowszych technik związanych z elektroniką samochodową jak również doświadczenie w tym zakresie.
22. Kosmetyczka – 24 oferty, wymagane doświadczenie oraz dodatkowe, specjalistyczne kursy z zakresu kosmetyki
23. Bufetowy – barman 24 oferty; częściowo staże a częściowo oferty z wolnego rynku. Pracodawcy często decydowali się na zatrudniania osób młodych, dyspozycyjnych.
24. Księgowy – 22 oferty, wymagane doświadczenie oraz uprawnienia samodzielnego księgowego.
25. Dozorca – 22 oferty kierowane głównie dla osób niepełnosprawnych.

V. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Zawód deficytowy to taki, na który występuje większe zapotrzebowanie na rynku pracy niż

liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód nadwyżkowy to taki, na który występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Dla wskazania tych zawodów obliczany jest wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w danym zawodzie wyliczany jako iloraz średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie. Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

WIN/D<0,9 to zawody nadwyżkowe

0,9 ≤ WIN/D ≤ 1,1 to zawody zrównoważone (wskazujące równowagę na rynku pracy),

WIN/D>1,1 to zawody deficytowe

Tabela nr 7

Wskaźnik intensywności deficytu zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	3,5833	0,3333	10,7500
2	713302	Tynkarz	0,7500	0,0833	9,0000
3	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	0,6667	0,0833	8,0000
4	348202	Bibliotekarz	1,6667	0,2500	6,6667
5	242904	Prawnik legislator	0,5000	0,0833	6,0000
6	419104	Pracownik kancelaryjny	0,5000	0,0833	6,0000
7	915206	Woźny	4,3333	0,7500	5,7778
8	914103	Robotnik gospodarczy	38,9167	6,9167	5,6265
9	311801	Grafik komputerowy	0,4167	0,0833	5,0000
10	711301	Kamieniarz	3,1667	0,7500	4,2222
11	513102	Opiekunka dziecięca	3,8333	0,9167	4,1818
12	712901	Konserwator budynków	1,3333	0,3333	4,0000
13	713201	Glazurnik	0,3333	0,0833	4,0000
14	833204	Operator sprzętu do robót ziemnych	0,3333	0,0833	4,0000
15	341901	Asystent bankowości	0,8333	0,2500	3,3333
16	241307	Specjalista do spraw kadr	0,2500	0,0833	3,0000
17	514109	Fryzjer damski	0,5000	0,1667	3,0000
18	831203	Manewrowy	0,5000	0,1667	3,0000
19	914202	Operator myjni	0,2500	0,0833	3,0000
20	913204	Pomoc kuchenna	6,2500	2,5833	2,4194
21	419101	Pracownik biurowy (technik prac biurowych)	21,2500	8,9167	2,3832
22	422202	Rejestratorka medyczna	0,5833	0,2500	2,3333
23	214101	Architekt	0,3333	0,1667	2,0000
24	214203	Inżynier budownictwa – budownictwo ogólne	0,3333	0,1667	2,0000
25	214506	Inżynier mechanik – technologia mechaniczna	0,1667	0,0833	2,0000
26	245101	Dziennikarz	0,1667	0,0833	2,0000
27	422103	Pracownik biura podróży	0,3333	0,1667	2,0000
28	713501	Monter/ składacz okien	0,8333	0,4167	2,0000
29	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	5,2500	2,6667	1,9688
30	515902	Pracownik ochrony mienia i osób (Technik ochrony fizycznej	3,6667	1,9167	1,9130

		osób i mienia)			

Źródło: www.mz.praca.gov.pl

W tabeli nr 7 przedstawiono zawody, które w statystyce zostały przedstawione jako deficytowe. Jednak dane te nie odzwierciedlają aktualnego stanu rzeczy. Wiele z wymienionych zawodów związanych było z organizacją subsydiowanych stanowisk pracy.

Z danych statystycznych wynika iż do zawodów **deficytowych** w okresie sporządzania niniejszego monitoringu zaliczono:

1. Zawody takie jak: tynkarz, kierowca ciągnika, kamieniarz, glazurnik, operator sprzętu, fryzjer, manewrowy, rejestratorka, prawnik legislator, architekt, inżynier budownictwa zostały uznane za deficytowe z uwagi na brak wystarczającej liczby osób spełniających wymagania zawodowe stawiane przez pracodawców. Oferty te były zgłoszone przez "wolny rynek", na którym zaczęło brakować wykwalifikowanych pracowników. Podstawowe oczekiwania względem kandydatów do pracy to wykształcenie kierunkowe + doświadczenie (minimum 2 lata na danym stanowisku).
2. Zawody takie jak: wychowawca w placówkach oświatowych, bibliotekarz, pracownik kancelaryjny, woźny, robotnik gospodarczy, grafik komputerowy, opiekunka dziecięca, konserwator budynków, asystent bankowości, specjalista d/s kadr, pomoc kuchenna - to stanowiska tworzone w związku z przyznanymi refundacjami, stażami lub robotami publicznymi (dot. rob. gospodarczego).
3. Zawody takie jak kamieniarz, spawacz, kosmetyczka, operator sprzętu do robót ziemnych – zostały uznane za deficytowe, ponieważ niewielka liczba osób posiadała wspomniane specjalistyczne wykształcenie i stosowne uprawnienia.

Zdaniem pośredników pracy, lista zawodów deficytowych wygenerowana przez statystyki odbiega nieco od ich spostrzeżeń . W 2009 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali:

- kierowców kat. C+E lub D z uprawnieniami: ADR, oraz kwalifikacją wstępną do wykonywania przewozu osób i rzeczy,
- murarzy, cieśli, zbrojarzy – z wykształceniem zawodowym oraz 2-3 letnim doświadczeniem zawodowym,
- kamieniarzy z praktyką
- kelnerów z doświadczeniem zawodowym,
- spawaczy z uprawnieniami MIG, MAG, TIG etc. oraz przynajmniej 2 – letnim doświadczeniem zawodowym,
- tokarzy, frezerów z uprawnieniami lub doświadczeniem z zakresu obsługi maszyn CNC (obrabiarek sterowanych numerycznie),
- fryzjerów z wykształceniem kierunkowym i doświadczeniem zawodowym oraz krótkim okresem bierności zawodowej,
- architektów – z praktyką zawodową oraz umiejętnością obsługi programu AUTOCAD,
- inż. budownictwa z uprawnieniami budowlanymi,
- projektantów w firmach budowlanych, z umiejętnością obsługi programu AUTOCAD,
- krawcowych, z umiejętnością obsługi maszyn przemysłowych oraz krótkim okresem bierności zawodowej,
- prawników, pielęgniarki dyplomowane z aktualnym prawem wykonywania zawodu oraz specjalizacją dotyczącą nad osobami przewlekle chorymi.

W przedstawionej tabeli nr 8 zamieszczono zawody dla których rynek pracy **nie dysponował** odpowiednią liczbą ofert zatrudnienia. Zawody te zostały określone jako **nadwyżkowe**. Tabela zawiera bilans osób bezrobotnych o określonych zawodach z liczbą oferowanych dla nich miejsc zatrudnienia. W ten sposób otrzymano wskaźnik nadwyżki danego zawodu.

Tabela Nr 8
Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2009r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2009r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	321402	Technik zywienia i gospodarstwa domowego	0,1667	9,6667	0,0172
2	311302	Technik elektryk	0,1667	5,9167	0,0282
3	821104	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, siatek i kabli	0,0833	2,5833	0,0323
4	241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0833	2,5	0,0333
5	341902	Asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista)	0,8333	22,3333	0,0373
6	743501	Krojczy	0,0833	2,083	0,04
7	933104	Robotnik magazynowy	0,0833	2,0833	0,04
8	311204	Technik budownictwa	0,25	5,8333	0,0429
9	315202	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy (zawód szkolny: technik bezpieczeństwa i higieny pracy)	0,0833	1,9167	0,0435
10	712201	Betoniarz	0,0833	1,6667	0,05
11	741203	Piekarz	0,5833	10,0833	0,0579
12	244104	Pedagog	0,25	3,8333	0,0652
13	233201	Nauczyciel przedszkola	0,0833	1,25	0,0667
14	724201	Elektormonter (elektryk) zakładowy	0,25	3,6667	0,0682
15	213903	Specjalista zastosowań	0,0833	1,1667	0,0714

		informatyki			
16	512202	Kucharz małej gastronimii	0,6667	8,5833	0,0777
17	743202	Dziewiarz	0,1667	1,75	0,0952
18	312102	Technik informatyk	0,4167	3,9167	0,01064
19	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,3333	3,0833	0,1081
20	722304	Tokarz	0,5833	5,3333	0,1094
21	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,0833	0,75	0,1111
22	741201	Cukiernik	0,4167	3,5	0,119
23	123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,0833	0,6667	0,125
24	221102	Biolog	0,0833	0,6667	0,125
25	241204	Specjalista do spraw finansów (analityk finansowy)	0,1667	1,3333	0,125
26	341401	Organizator obsługi turystycznej (zawód szkolny: technik obsługi turystycznej)	0,0833	0,6667	0,125
27	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,5833	4,6667	0,125
28	722204	Ślusarz	3	23,6667	0,1268
29	512201	Kucharz	2,25	16,75	0,1343
30	241203	Specjalista bankowości	0,0833	0,5833	0,1429

Źródło: www.mz.praca.gov.pl

Poniżej dokonano prezentacji zawodów uznanych za nadwyżkowe (zgodnie z zaleceniami statystycznymi MPiPS) oraz głównych przyczyn ich małej zatrudnialności:

1. Technik żywienia – brak ofert pracy na takim stanowisku, pracodawcy poszukują dietetyków kucharzy,
2. Technik elektryk – brak uprawnień SEP, długotrwałe bezrobocie,
3. Operator maszyn do produkcji wyrobów z drutów...- brak ofert pracy w tak wąskiej specjalizacji,
4. Specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych i turystycznych – brak wymaganych umiejętności np. znajomości języka obcego, brak doświadczenia zawodowego,
5. Asystent ekonomiczny – oferta związana z subsydiami, brak ofert pracy płynących z otwartego rynku pracy,
6. Krojczy – bardzo wąska specjalizacja, zawód wynikający z wykonywania zawodu, co powoduje brakiem na rynku osób z takim doświadczeniem
7. Robotnik magazynowy – pracodawcy poszukują osób z uprawnieniami na wózki widłowe, z umiejętnością obsługi programów komputerowych,
8. Technik budownictwa – brak uprawnień budowlanych i doświadczenia w zawodzie,
9. Inspektor BHP – wymagane wykształcenie kierunkowe oraz uprawnienia. Bardzo mała ilość

ofert,
10. Betoniarz – brak ofert pracy dla tej wąskiej specjalizacji,
11. Piekarz - brak umiejętności obsługi nowoczesnych urządzeń, brak doświadczenia, zbyt długi brak kontaktu z zawodem, zły stan zdrowia, specyfika pracy – zmianowość,
12. Pedagog – brak ofert pracy,
13. Nauczyciel przedszkola - brak ofert pracy,
14. Elektromonter - (elektryk zakładowy)- brak wymaganych uprawnień, zbyt długi okres pozostawania bez pracy,
15. Specjalista zastosowań informatyki – brak ofert pracy,
16. Kucharz małej gastronomii – osoby z tym zawodem nie posiadały najczęściej doświadczenia na samodzielnym stanowisku lub zbyt długi okres bierności zawodowej,
17. Dziewiarz – brak ofert pracy,
18. Technik informatyk – brak ofert pracy,
19. Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych - brak ofert pracy, dezaktualizacji kwalifikacji,
20. Tokarz – brak doświadczenia zawodowego i kwalifikacji z zakresu obsługi maszyn CNC,
21. Kierowca, operator wózków jezdniowych – brak ofert pracy,
22. Cukiernik – brak doświadczenia zawodowego lub długoletni brak kontaktu z zawodem
23. Kierowca wewnętrznej jednostki organizacyjnej – wąska specjalizacja, brak ofert pracy,
24. Biolog – brak ofert pracy
25. Specjalista ds. finansowych – mała ilość ofert pracy i wymagana duża ilość uprawnień,
26. Organizator obsługi turystycznej – brak ofert pracy,
27. Mechanik samochodów osobowych – brak doświadczenia zawodowego, brak dodatkowych uprawnień dotyczących nowoczesnych technologii motoryzacyjnych,
28. Ślusarz - brak dodatkowych uprawnień np. spawania lub innych umiejętności, zbyt długi czas bierności zawodowej,
29. Kucharz – osoby z tym zawodem nie posiadały najczęściej doświadczenia na samodzielnym stanowisku lub zbyt długi okres bierności zawodowej, specyfika pracy /zmianowość, praca w weekendy/,
30. Specjalista bankowości – brak ofert pracy.

W tabeli nr 9, zamieszczonej poniżej przedstawiono **zawody zrównoważone**, czyli popyt = podaż pracy.

Tabela Nr 9
Zawody zrównoważone

Lp.	Kod zawodu	Nazw zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	131301	Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie	0,1667	0,1667	1,0000
2	241916	Specjalista do spraw public relations	0,0833	0,0833	1,0000
3	311201	Kosztorysant budowlany	0,1667	0,1667	1,0000
4	312201	Operator sprzętu komputerowego	0,0833	0,0833	1,0000

5	342204	Spedytor (zawód szkolny: Technik spedytor)	0,0833	0,0833	1,0000
6	343102	Sekretarka medyczna	0,0833	0,0833	1,0000
7	421290	Pozostali kasjerzy bankowi i pokrewni	0,0833	0,0833	1,0000
8	515905	Ratownik wodny	0,0833	0,0833	1,0000
9	612990	Pozostali hodowcy zwierząt i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	0,0833	1,0000
10	712204	Zbrojarz	0,25	0,25	1,0000
11	722303	Szlifierz metali	0,0833	0,0833	1,0000
12	731102	Mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych	0,0833	0,0833	1,0000
13	741104	Rzeźnik wędliniarz	0,75	0,75	1,0000
14	741105	Ubojowy	0,0833	0,0833	1,0000
15	823104	Wulkanizator	0,25	0,25	1,0000
16	825302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	0,0833	0,0833	1,0000
17	828502	Monter wyrobów z drewna	0,0833	0,0833	1,0000
18	831102	Maszynista pojazdu trakcyjnego	0,1667	0,1667	1,0000
19	915105	Goniec	0,1667	0,01667	1,0000
20	915203	Parkingowy	0,0833	0,0833	1,0000
21	932111	Pomoc krawiecka	0,0833	0,0833	1,0000

Żródło: www.mz.praca.gov.pl

Należy zwrócić uwagę na fakt, że równowaga w wykazanych zawodach wynika głównie z bardzo małej ilości zgłaszanych ofert pracy. Są to głównie zawody nie wynikające z wykształcenia kierunkowego lecz z doświadczenia zawodowego. Stąd też mała ilość osób bezrobotnych zarejestrowanych w tych zawodach.

VI. WNIOSKI

Dokonując analizy rynku pracy nie należy opierać się wyłącznie na danych statystycznych.

Nie odzwierciedlają one bowiem dokładnie sytuacji w zakresie ofert pracy i wymaganych przez przyszłych pracodawców predyspozycji zawodowych. W dyspozycji urzędu pracy, pozostają oferty pracy, których nie można zrealizować. Powodem trudności w realizacji ofert pracy, pomimo iż w ewidencji urzędu figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach, jest najczęściej zbyt długa przerwa w zatrudnieniu, wiek, problemy zdrowotne, a także brak dyspozycyjności i chęci do pracy zarejestrowanych osób. Zawodami deficytowymi często są zawody, w których zgłoszono niewiele ofert pracy albo też wymagające posiadania wysokich kwalifikacji. Występowanie zawodów deficytowych spowodowane jest również innymi czynnikami, m.in. niskimi zarobkami proponowanymi osobom z wysokimi kwalifikacjami czy też brakiem chęci podnoszenia kwalifikacji przez osoby bezrobotne. Należy zauważyć również inną prawidłowość, że w części zawodów, w których występuje największa liczba osób bezrobotnych, pracodawcy zaoferowali też największą liczbę ofert pracy.

Z obserwacji pośredników pracy wynika jednak, że w roku 2009 można było nadal obserwować brak następujących osób w zawodach związanych z:

1. usługami i rzemiosłem

- fryzjerów z praktyką zawodową
- szwaczek - krawcowych z umiejętnością obsługi przemysłowych maszyn krawieckich oraz praktyką
- stolarzy z praktyką zawodową
- kierowców z wszystkimi kategoriami prawa jazdy + uprawnienia(w tym kat. D z uprawnieniami do przewozu osób)
- operatorów sprzętu ciężkiego z praktyką

2. budownictwem

- inżynierów budownictwa o różnych specjalnościach ze specjalistycznymi uprawnieniami a także architektów z umiejętnością obsługi programów AUTOCAD
- budowlańców tzn. murarzy, cieśli, zbrojarzy z praktyką i dodatkowymi umiejętnościami związanymi ze znajomością nowoczesnych technologii

projektantów obsługujących program AUTOCAD,

3. obróbką metali

- mechaników z uprawnieniami spawania
- tokarzy, frezerów z uprawnieniami obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie (CNC) oraz dodatkowymi uprawnieniami np. spawalniczymi

Oświęcim, dn. 12.03.2010r.

Opracowano:
Marzena Chmielowska
Monika Chylaszek
Henryka Dudka
Magdalena Kopeć
Izabela Staroń

Otrzymują:
1 x Starosta Oświęcimski
1 x Dyrektorzy Szkół Ponadgimnazjalnych
1 x WUP w Krakowie
1 x a.a